

Råd g i v e n d e u t t a l e l s e:

- Dato:** 13. april 2012
- Sak:** 11/9
- Klager:** Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
Postboks 8113 Dep
0032 Oslo
- Klagemotpart:** A kommune
- Nemnda:** Tingrettsdommer Kim Heger (leder), ass. kommuneadvokat Ola Rømo og advokat Rita Aase
- Avgjørelsesform:** Nemndas avgjørelse er fattet i nemndsmøte basert på partenes skriftlige fremstilling.
- Saken gjelder:** Saken gjelder utgifter til forsterkningstiltak i to barnevernsinstitusjoner for gutt født 1996. Bufetat mener kommunen skal betale differansen mellom ordinær plass på institusjonene og den forhøyede prisen som forsterkningstiltakene har ført til, i tillegg til ordinær kommunal egenandel.

A	kommune	F	vitne
B	institusjon	G	sted
C	institusjon	H	sted
D	fylkesnemnd	J	sted
E	vitne	K	sted

I møte 13.april 2012 avga Barnevernets tvisteløsningsnemnd i sak 11/9 slik

rådgivende uttalelse:

Saken gjelder tvist om utgiftsfordeling for forsterket institusjonsplassering av en 15 år gammel gutt med bl.a. diagnose ADD (attention deficit disorder) og opposisjonell forstyrrelse. Gutten ble først plassert i medhold av barnevernloven § 4-4 femte ledd, og senere i medhold av barnevernloven § 4-24 annet ledd jfr. første ledd tredje strekpunkt om alvorlig atferdsvansker ”*på annen måte*”.

Saken er brakt inn for Barnevernets tvisteløsningsnemnd av Bufdir ved brev 17. november 2011. Det fremgår av møtereferat xx. februar 2011 mellom Bufetat og kommunen at det var enighet om å bringe spørsmålet om kostnadsfordeling inn for nemnda. A kommune innga uttalelse 3. januar 2012, og har 27. februar 2012 oversendt ytterligere dokumentasjon. Bufdir har gitt supplerende uttalelse 16. mars 2012.

Sakens bakgrunn

Saken gjelder en gutt født i desember 1996. Gutten ble plassert frivillig i medhold av barnevernloven § 4-4 femte ledd ved B xx. februar 2010, og med forsterkningstiltak fra xx. juli 2010 til xx. februar 2011. Han ble deretter flyttet til C for perioden xx. februar 2011 til xx. februar 2012. Ved fylkesnemndas vedtak xx. februar 2011 og xx. februar 2012 er tiltaket forlenget til xx. februar 2013 med hjemmel i barnevernloven § 4-24 annet ledd. Kommunen har aldri overtatt omsorgen for gutten.

Barnevernet kom i kontakt med gutten i 2007 etter at BUP i samråd med foreldrene meldte bekymring til barnevernet. Gutten hadde vært vanskelig å håndtere fra 3-4 års alder. I 2007 var han lite villig til å samarbeide om undersøkelsene ved BUP, men BUP mente at han fylte kriteriene for en ADD- diagnose, ”opposisjonell lidning” og eventuell atferdsforstyrrelse. Det ble gjennomført to omganger med MST, men i slutten av januar 2010 var situasjonen så vanskelig at familien ikke så seg i stand til å ha gutten boende hjemme. B vurderte at gutten hadde så spesiell atferd at det var nødvendig med enetiltak. Den xx. november 2010 besluttet kommunen å fremme sak for fylkesnemnda etter barnevernloven § 4-24. BUP har i en risikovurdering av xx. desember 2010 uttalt at det er høy risiko for vold, og at denne volden i gitte situasjoner kan være svært alvorlig. Fylkesnemnda i D traff xx. februar 2011 vedtak i medhold av barnevernloven § 4-24. Om begrunnelsen for plasseringen gjengis følgende fra fylkesnemndas merknader (gjengitt i vedtak av xx. februar 2012):

[Gutten] har et voldsomt sinne. Vitner fra barneverntjenesten, skolen og B forteller om at små forstyrrelser, bagateller kan være nok til å utløse et voldsomt sinne hos [gutten]. Sinne kan bli så voldsomt at det går over til fysisk, voldelig adferd. Som eksempler på dette er nevnt at [gutten] har tatt kvelertak, kastet stein i hodet på, holdt brennende lighter opp mot hode, rettet slag mot ansiktet og sparket, alt rettet mot voksne som har hatt som oppgave å ivareta ham på ulike måter. Vitner fra B og fra skolen har gitt uttrykk for at det har vært et hell at [guttens] adferd ikke har ført til større skader på andre, skader som har nødvendiggjort legehjelp. Disse vitnene karakteriserer [gutten] som lite forutsigbar og som en "tikkende bombe". [Gutten] kan reagere fullstendig uforutsigbart og meningsløst på bagatellmessige hendelser. I enkelte situasjoner fremstår hans reaksjoner som målrettet. Det kan virke som om han ikke forstår at han har overreagert. Det synes ikke som om han evner å finne ikke aggressive måter å løse konflikter på. Ut fra det som er dokumentert for fylkesnemnda, viste [gutten] alt før han fylte 11 år, sinne og raseriutbrudd av alvorlig karakter. Det vises til første bekymringsmelding som barneverntjenesten mottok i september -07.

(...)

Det er fylkesnemndas vurdering at [gutten] gjennom sin adferd med ekstrem aggressivitet, vold og trusler, at han stikker av fra sine omsorgspersoner, unndrar seg voksenkontroll og søker mot uheldige miljøer, viser meget alvorlige atferdsvansker "på annen måte".

Barneverntjenesten og foreldrene var enige om at plassering i medhold av barnevernloven § 4-24 skulle forlenges. Fylkesnemnda i D traff den xx. februar 2012 vedtak om plassering ytterligere ett år. Fra vedtaket gjengis:

Etter bevisførselen legges det til grunn at [gutten] har vist at han har profitert på å være underlagt slike tydelige rammer, struktur og oppfølging som C kan tilby. Han synes etter hvert å ha fått mer kontroll på sitt følelsesliv og er i dag mindre oppfarende og fysisk/psykisk utagerende overfor sine omgivelser. I dag unngår han i stor grad å bli innblandet i store konflikter eller uoverensstemmelser på institusjonen, på skolen og også hjemme på A. Han har på C i økende grad evnet å ta i mot omsorg, herunder innordne seg institusjonens regler og rutiner, fra de voksne han har rundt seg. Hjemme på A har han imidlertid fremvist en mer opposisjonell adferd, noe nemnda ser i sammenheng med det samspillet som for lengst er innarbeidet mellom ham og mor. Også skolen har opplyst at han tar i mot beskjeder på en grei måte, jf forklaringen til E. Han sliter imidlertid med motivasjonen for skole og skolearbeid og har ikke hatt det faglige utbytte som ønsket. Selv om han ikke nødvendigvis er på skolen hele skoledagen, så kommer han seg på skolen, og han synes å forstå viktigheten av at han fullfører 10. klasse. På bakgrunn av E sin forklaring om at han opplevde [gutten] som i stadig bedre humør på skolen og at han har kontakt med medelever i friminuttene, synes han ikke å mistrives på skolen, og at han også har hatt sosial fremgang. At utviklingen og fremgangen ikke er større, er nemnda enig med kommunen og mor i at har sammenheng med alvorligheten, omfanget og kompleksiteten av [guttens] samlede problemer.

(...)

[Gutten] trenger etter nemndas syn ytterligere modning for å kunne klare seg i en ordinær omsorgsbasis. [Gutten] vansker har vart fra svært ung alder og har vært av så alvorlig karakter at det er grunn til å tro at han vil trenge tett oppfølging i mange år fremover. Det er derfor stor sannsynlighet for at [gutten] problemer på nytt vil bli

*større eller at den gode utvikling stopper opp, dersom han nå tas bort fra det miljøet han er i.
(...)*

På denne bakgrunn har fylkesnemnda kommet til at [gutten] har helt spesielle behov som gjør at han vil profitere på å få fortsatt behandling i et strengt opplegg på C, i medhold av bvl § 4-24. Han har vist en god utvikling det siste året. Samtidig er hans problemer så store at behandlingstilbudet bør foregå over lengre tid enn tolv måneder for å få varige positive resultater, som forutsatt i forarbeidene til bestemmelsen. Følgelig er vilkåret i § 4-24, annet ledd annet punktum oppfylt, og det er til [guttens] beste at plassering i medhold av § 4-24 fortsetter, jf bvl § 4-1. Fylkesnemnda har nøye vurdert [guttens] oppfatning, jf bvl § 6-3, men har ikke funnet å kunne legge hans oppfatning noen avgjørende vekt.

Som nevnt vil [gutten] etter nemndas mening i lang tid ha behov for tett oppfølging i trygge, tydelige og forutsigbare rammer der han gis hjelp og støtte til bedre å kunne ta egne modne valg med tanke på fremtiden. Omsorgspersonene må således kunne klare å gi ham disse rammene, samt hjelpe ham til å stå i en endringsprosess over tid. Da [guttens] problematferd har vedvart i flere år kan det være vanskelig å få til en varig positiv endring. Det må således være langsiktighet i det som gjøres.”

Partene er enige om at gutten ikke har vært utsatt for omsorgssvikt i hjemmet. Uenigheten knytter seg til hvordan en skal forstå guttens atferd i lys av hans funksjonshemming, og om det er funksjonshemmingen som gjør at gutten ikke kan nyttiggjøre seg plassering innenfor vanlige rammer.

Partenes anførsler

Klager, Bufetat, har i det vesentlige anført:

Det er enighet mellom partene om at gutten er funksjonshemmet. I denne saken har ikke vært tale om omsorgssvikt. Fagteam har i sitt brev til A kommune vedrørende forsterkningstiltak fremholdt at foreldrene synes å ha «god omsorgskompetanse», men omsorgsoppgavene knyttet til guttens funksjonshemming vurderes å være for store til at gutten kan bo hjemme uten mye avlastning til familien. I følge guttens mor viste han allerede fra 3-4 års alderen et sterkt sinne og hadde søvnproblemer. Det er stor sannsynlighet for at guttens tidlige avvikende atferd er symptomer på guttens senere diagnoser, og at atferden skyldes disse.

Bakgrunnen for at barnevernet ble kontaktet var at BUP i forbindelse med første innleggelse, ikke selv hadde tiltak som var egnet som hjelp til familien. Både BUP og Habiliteringstjenesten beskriver en gutt med store behov for helsehjelp, men som er vanskelig å "behandle" i sine systemer. Det fremgår av referatet fra utvidet konsultasjonsmøte xx. juni 2010 at langtidsplasseringen på institusjon ikke finnes innen helsesystemet, og at atferdsinstitusjonene

innen barnevernet regnes som det tilbudet som kan ivareta gutten best mulig. Gutten ble plassert på B med hjemmel i barnevernloven § 4-4 femte ledd som et frivillig hjelpetiltak.

B er en institusjon som også er godkjent for plasseringer etter atferdsbestemmelsene i barnevernloven. At institusjonen ikke klarte å gi gutten et godt nok behandlingstilbud, skyldes at gutten har en vedvarende funksjonshemming som ikke kan behandles bort. Vanlig atferdsterapi vil således ikke være nok for å hjelpe gutten til endring; han trenger behandling for sine diagnoser. Det henvises til overlege Fs forklaring for fylkesnemnda i saken fra xx. februar 2011, om at det er stor risiko for at ADD hos barn og unge forsetter inn i voksen alder ”med de atferdsforstyrrelsene som er forbundet med diagnosen” hvis den forblir ubehandlet.

Gutten ble plassert på B med hjemmel i barnevernloven § 4-24. Fylkesnemnda til at gutten viste meget alvorlige atferdsvansker ”på annen måte”, jfr. de alternative vilkårene i § 4-24. Plasseringshjemmelen endrer ikke det faktum at hans vedvarende atferdsvansker med stor sannsynlighet kan tilbakeføres til hans funksjonshemming.

Det er mest sannsynlig at guttens fungering og atferd skyldes funksjonshemmingen. Dersom han ikke hadde hatt en funksjonshemming ville det ikke vært behov for forsterkningstiltak. Den dominerende årsaken til funksjonshemmingen skyldes ikke omsorgssvikt.

Bufetat har nedlagt slik påstand:

A kommune skal i tillegg til kommunal egenandel betale mellomlegget mellom ordinær plass og den forhøyede prisen som de samlede forsterkningstiltak har ført til på B for perioden xx.7.2010.-xx.2.2011, og B for perioden xx.2.2011-xx.2.2012.

Innklagede, A kommune, har i det vesentlige anført:

Denne saken gjelder et tiltak som hører inn under lov om barneverntjenester. Gutten har nå vært i tiltak etter barnevernloven § 4-24 i snart ett år. Han er plassert ved B, og profiterer bra på oppholdet. I et vedlegg framkommer:

[Gutten] har siden plassering ved C bodd på avdeling G. Han bor alene på avdelingen, og han har et stabilt team rundt seg, samt klare rammer og forutsigbarhet noe som [gutten] profiterer på. [Gutten] virket meget urolig og utrygg de første månedene av oppholdet, og han hadde i begynnelsen sterke verbale og truende utbrudd til miljøpersonalet. [Gutten] har utviklet en trygghet og ro på avdelingen, som gjør at han reagerer kontrollert på episoder han tidligere viste stor frustrasjon over. dag har han ingen sinneutbrudd, og han klarer å ta imot beskjeder uten å reagere med sinne. Art trening/Endringspatruljen har jobbet med sinnemestring, og fremover blir fokuset satt på sosial ferdighetstrening /samspill, noe som også skal overføres til skolehverdagen. I sosiale settinger er [gutten] veldig usikker noe som medfører at han har liten

kontakt med medelever og andre ungdommer i nærmiljøet. Han har noen kamerater bosatt i andre kommuner som han har kontakt med og besøker.

Kommunen vil ta ansvar for at gutten etter hvert får et kommunalt tilbud. Det er problematisk at han ikke har noen klare diagnoser utover ADD og ”opposisjonell atferdsforstyrrelse”. Habiliteringstjenesten for barn trakk seg etter hvert ut da de ikke kunne se hvilken rolle de skulle ha, og BUP har heller ikke hatt et godt tilbud til gutten.

Så lenge gutten profitterer på barneverntiltaket, så må dette ansees å være et riktig tiltak nå.

A kommune har nedlagt slik påstand:

Tiltaket bør dekkes fullt og helt av barnevernet etter de retningslinjer som gjelder for barnevernssaker.

Nemndas bemerkninger:

1.

Høsten 2007 utarbeidet det daværende Barne- og likestillingsdepartementet rundskriv Q-06/2007 om oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlige barnevernsmyndigheter og om betalingsordninger i barnevernet (”betalingsrundskrivet”). Ved praktiseringen av rundskrivet erfarte staten og kommunene at det er vanskelig å unngå gråsoner hva gjelder oppgave- og betalingsansvaret i enkelte av disse sakene.

I samarbeidsavtale av 19. august 2008 mellom Kommunens Sentralforbund (KS) og Regjeringen/ ved daværende Barne- og likestillingsdepartementet om utvikling av barnevernet, ble partene enige om å etablere et tvisteløsningsorgan for de såkalte ”gråsonesaker”. Dette er saker der det er tvist mellom kommune og stat om grensen mellom statens betalingsansvar etter barnevernloven og kommunens betalingsansvar etter annen lovgivning. Gråsonesakene oppstår der et barn har behov for tiltak både etter barnevernloven og andre velferdslover.

På bakgrunn av ovennevnte opprettet partene 1. januar 2010 Barnevernets tvisteløsningsnemnd. Nemnda er et uavhengig organ som skal gi rådgivende uttalelser i gråsonesaker som begge parter velger å bringe inn for nemnda. Nemndas uttalelse er ikke rettslig bindende.

Barnevernets tvisteløsningsnemnd består av leder og seks medlemmer – alle jurister. Leder er utnevnt av departementet i samarbeid med KS, mens tre medlemmer er utnevnt av departementet på fritt grunnlag og tre medlemmer er utnevnt etter forslag fra KS. Nemnda settes i hver sak med lederen og ett medlem fra gruppen som er oppnevnt på fritt grunnlag og ett medlem fra gruppen som er oppnevnt etter forslag fra KS.

KS og departementet utarbeidet saksbehandlingsregler for nemnda (datert 17. november 2009) og for nemndas sekretariat.

2.

Det rettslige utgangspunkt om fordeling av utgifter i barneverntjenesten følger av barnevernloven § 9-4 og § 9-5:

§ 9-4. Statlig regional barnevernmyndighets økonomiske ansvar for barneverntjenesten

Når det gjelder barn under 20 år som blir plassert i fosterhjem eller institusjon eller får opphold i senter for foreldre og barn, skal statlig regional barnevernmyndighet dekke den del av kommunens utgifter som overstiger det kommunen plikter å betale etter § 9-5.

§ 9-5. Statlig regional barnevernmyndighets rett til å kreve refusjon fra kommunen.

Den kommune som har søkt om inntak for et barn i institusjon eller for barn og foreldre i senter for foreldre og barn, skal yte delvis refusjon av oppholdsutgifter til statlig regional barnevernmyndighet etter satser fastsatt av departementet. Det kan også fastsettes satser for kommunal refusjon ved inntak i institusjon eller senter for foreldre og barn med tilknyttet spesialisttjeneste etter denne loven. Departementet kan gi forskrifter om refusjonsordningen

Med hjemmel i barnevernloven § 9-5 er det gitt forskrift om statlig regional barnevernmyndighets rett til å kreve refusjon fra kommunen for opphold i institusjon (FOR-2003-11-26-1397). Satsene fastsettes hvert år i statsbudsjettet, jfr. forskriften § 4, og meddeles i departementets årlige rundskriv (se for eksempel rundskriv Q-2010-9001). Etter dette vil statlig regional barnevernmyndighet refundere kommunens oppholdsutgifter til fosterhjemsplassering i den utstrekning de overstiger den fastsatte sats per plass per måned.

Barn og ungdom med funksjonshemninger - og som samtidig har behov for barneverntjenester - kan ha rett til både statlige spesialisthelsetjeneste, kommunal omsorg og behandling og tjenester etter barnevernloven. Dette innebærer at et barn med sammensatte problemer som er plassert i barneverninstitusjon også har rett til hjelpetiltak etter annet lovverk. I dette skjæringsfeltet mellom statlige og kommunale ansvarsområder oppstår et kostnadsfordelingsspørsmål som ikke er løst i de ovennevnte lover og forskrifter. I det såkalte betalingsrundskrivet Q-6/2007 fra det daværende barne- og likestillingsdepartementet er det forsøkt oppstilt retningslinjer for håndtering av dette kostnadsfordelingsspørsmålet.

Det fremgår av innledningen til betalingsrundskrivet at formålet er å ”sikre mest mulig ensartet forståelse og praktisering i hele landet når det gjelder oppgave-, ansvars- og utgiftsfordelingen mellom kommuner og statlige regionale barnevernmyndigheter”.

I betalingsrundskrivet Q-6/2007 er det fremhevet at barneverntjenestens ansvar er av subsidiær karakter også overfor funksjonshemmede barn. I del II punkt 2.5 heter det bl.a.:

At barnet er funksjonshemmet gir ikke i seg selv grunnlag for å plassere barnet utenfor hjemmet med hjemmel i barnevernloven. Det er bare dersom det funksjonshemmede barnet samtidig faller inn under de alminnelige vilkårene for tiltak etter barnevernloven at barnevernloven kommer til anvendelse. At barnet på grunn av funksjonshemmingen har større omsorgsbehov enn foreldre med alminnelig god omsorgsevne er i stand til å ivareta, er ikke tilstrekkelig til plassering utenfor hjemmet etter barnevernlovens regler.

I del III punkt 5 er det bl.a. uttalt følgende om kostnadsfordelingen for særskilte tiltak som har sammensatte årsaker:

Dersom funksjonshemmede barn plasseres i statlige eller private barneverninstitusjoner, og funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak eller særlig tilrettelegging, skal kommunen dekke den del av utgiftene ved institusjonsoppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming, i tillegg til ordinær andel av oppholdsutgiftene. I en del tilfeller kan det være vanskelig å foreta en grensedragnings mellom hvilke tiltak ved institusjonsoppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming. Det må i så fall foretas en konkret vurdering av det enkelte barn. Det vil i denne sammenheng være nyttig å se på hvilke behov barn i samme alder med tilsvarende omsorgssvikt har. På samme måte kan det være nyttig å se hvilke behov hjemmeboende barn i samme alder og med tilsvarende funksjonshemming har.

En kostnadsdeling som beskrevet ovenfor skal imidlertid ikke skje dersom omsorgssvikten er den dominerende årsak til barnets funksjonshemming. Det vil da være den ordinære betalingsordningen innenfor barnevernet som skal legges til grunn.

I vedlegg til Samarbeidsavtale av 19. august 2008 mellom Staten og KS om *”Utvikling av barnevernområdet”* heter det bl.a.:

Twisteløsningsorganets virkeområde vil også typisk omfatte tilfeller der funksjonshemmede barn plasseres i fosterhjem eller i barneverninstitusjoner, og funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak eller særlig tilrettelegging. Kommunen skal da dekke den del av utgiftene ved oppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming i tillegg til ordinær andel av oppholdsutgiftene. I en del tilfeller kan det være vanskelig å foreta en grensedragnings mellom hvilke tiltak som knytter seg til barnets funksjonshemming.

Det følger imidlertid av betalingsrundskrivet at en kostnadsdeling som beskrevet ovenfor ikke skal skje dersom omsorgssvikten er den dominerende årsak til barnets funksjonshemming. Det vil da være den ordinære betalingsordningen innenfor barnevernet som skal legges til grunn.

Nemnda vil på grunnlag av ovennevnte knytte enkelte bemerkninger til lovanvendelsen.

Lovens utgangspunkt er, som det fremgår ovenfor, at regional barnevernmyndighet skal dekke utgiftene til fosterhjem og institusjon for barn under 20 år utover kommunens egenandel.

Barneverntjenestens ansvar er imidlertid subsidiært også overfor funksjonshemmede barn, og funksjonshemmede barn under barnevernets omsorg vil ha de samme rettigheter etter andre velferdslover som hjemmeboende funksjonshemmede barn. Nemnda er på dette punktet enig i det prinsipielle synet på forholdet mellom barnevernloven og de øvrige velferdslovene som kommer til uttrykk i ovennevnte retningslinjer.

Nemnda legger videre til grunn at det, slik det fremgår av retningslinjene, i tilfeller hvor funksjonshemmede barn er plassert i fosterhjem eller barneverninstitusjon, og funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak, må foretas en kostnadsfordeling mellom kommunen og Bufetat basert på en vurdering av hvilke tiltak ved institusjonsplasseringen som er knyttet til funksjonshemmingen. Disse utgiftene skal bæres av kommunen mens øvrige tiltak skal bæres av Bufetat. Denne fordelingen må skje etter en konkret vurdering, som nødvendigvis må bli skjønsmessig. Etter nemndas vurdering kan det ikke være avgjørende for vurderingen om forsterkningstiltaket er hjemlet i barnevernloven. Nemnda legger også til grunn at utfallet av vurderingen både vil kunne bli at kommunen må bære alle utgiftene til særskilte tiltak, og at det skjer en fordeling av utgiftene mellom kommunen og Bufetat. Både formuleringene i rundskrivet og den sammenlignende vurdering som det legger opp til med henholdsvis barn i samme alder med tilsvarende omsorgssvikt og hjemmeboende barn med tilsvarende funksjonshemming, taler etter nemnda syn for en slik fortolkning.

Nemnda nevner for ordens skyld at forutsetningen for en kostnadsdeling er at de særskilte tiltakene eller tilretteleggingen har sin årsak i funksjonshemmingen, jf. ordlyden i rundskrivet: *”...funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak eller særlig tilrettelegging ...”* I tilfeller hvor forsterkningstiltak alene har sin årsak i omsorgssvikten eller grunnlaget for plasseringen, må resultatet bli at lovens normalordning legges til grunn og Bufetat bærer kostnadene utover kommunens egenandel.

I tilfeller hvor omsorgssvikten er den dominerende årsaken til funksjonshemmingen skal også lovens ordinære betalingsordning legges til grunn slik det er presisert i rundskrivet.

Avslutningsvis nevnes at når plassering av barn med funksjonshemming skjer i institusjoner som er hjemlet i andre lover, reguleres finansieringen av oppholdet av denne lovgivningen, og statlig regional barnevernmyndighet har ikke ansvar for å dekke oppholdet.

3.

I ovennevnte betalingsrundskriv Q-6/2007 del II og III skilles det mellom behov på grunn av funksjonshemming og behov på grunn av omsorgssvikt. Plassering på grunn av atferdsvansker er ikke særskilt behandlet.

Herværende sak gjelder først en frivillig plassering i medhold av barnevernloven § 4-4 femte ledd, og deretter plassering med hjemmel i barnevernloven § 4-24. Det er atferdsvansker som er grunnlaget for barneverntiltaket, og det er ikke konstatert omsorgssvikt i saken.

Partene synes å være enige om at gutten har en funksjonshemming, men er uenige om det er funksjonshemmingen som begrunner forsterkningstiltakene.

Nemndas vurdering er at det er guttens atferdsvansker i form av utagerende voldelig atferd, rusmisbruk og asosial atferd som begrunner de ekstraordinære tiltakene i denne saken. Det er opplyst i siste vedtak fra fylkesnemnda at gutten testet positivt på hasj xx. februar 2012. Det er i vedtaket også gitt anledning til urinprøvekontroll.

I og med at barneverntjenesten har et særskilt økonomisk ansvar for barn som er plassert etter barnevernloven, er det naturlig å oppfatte rundskrivet dit hen at den økonomiske ansvarsfordelingen vedrørende barn med sammensatte problemer som blir plassert etter § 4-24 skal behandles på samme måte som der barn med sammensatte problemer blir plassert på grunn av omsorgssvikt. Etter dette legger nemnda til grunn at der barnet er plassert etter § 4-24 på grunn av atferdsvansker, er barneverntjenesten ansvarlig for alle utgifter som skyldes atferdsvanskene, med mindre atferdsvanskene skyldes funksjonshemming.

Gutten har vært innlagt på BUP H i 2007 for utredning, men han samarbeidet ikke om undersøkelsene. BUP mente imidlertid at han fylte kriteriene for en ADD-diagnose og ”opposisjonell forstyrrelse”. Han ble forsøkt utredet på nytt ved BUP J i 2010 da han bodde på B, men han ønsket ikke å samarbeide om utredningen. I løpet av 2011 møtte gutten til syv samtaler ved K sykehus, ABUP, men i en uttalelse fra januar 2012 fremgår at ABUP K ikke har grunnlag for å sette diagnose utfra det som fremkommer i samtaler med gutten.

Det fremgår av vedtak fra fylkesnemnda xx. februar 2012 at gutten har hatt nytte av oppholdet på C og de tydelige rammer, struktur og oppfølging han der har fått. Han er mindre utagerende og unngår i større grad å bli innblandet i store konflikter, både på institusjonen, skolen og hjemstedet, men at han fortsatt fremviser mer opposisjonell atferd hjemme. Fylkesnemnda mener dette har sammenheng med det innarbeidede samspillet med mor. Fylkesnemnda, i likhet med mor og barneverntjenesten, mener at årsaken til at utviklingen og fremgangen ikke er større, har sammenheng med alvorligheten, omfanget og kompleksiteten av guttens samlede problemer.

Basert på det som er fremlagt for nemnda kan nemnda vanskelig slå fast at guttens diagnoser er eneste forklaring – eller hovedårsaken – til behovet for forsterkningstiltak.

Nemnda har funnet avgjørelsen vanskelig. Det legges til grunn at gutten er plassert med rettslig grunnlag i barnevernloven § 4-24 annet ledd første punktum (behandlingskriteriet), jfr. første ledd tredje strekpunkt om ”alvorlig atferdsvansker på annen måte», og at hans atferd krever forsterkning av institusjonsplass. Partene forstår å være enige om at atferdsvanskene ikke skyldes omsorgssvikt eller omsorgssituasjonen. Atferdsproblemene er imidlertid av en alvorlig karakter, og de forsterkninger som er ansett påkrevet for denne institusjons-plasseringen, synes i særlig grad å være motivert ut fra psykiatriske behandlingsbehov, jfr. de foreliggende diagnoser. I møtoreferat fra Bufetat datert xx. juli 2010, fremgår det at BUP H blant annet har tilkjennegitt følgende:

Bup har undersøkt muligheten for videre utredning innen helsesystemet. Langtidsplasseringer på institusjon finnes ikke innen helsesystemet. Bup vurderer at det foreligger en høy risiko med tanke på at [gutten] skal flytte hjem i januar, de diagnostiske vurderingene viser en alvorlig prognose ift. framtid.

Videre har Utredningsenheten BUP/J i rapport av xx. desember 2010 pekt på akutt risiko for vold/annen kriminalitet og at man ”må være forberedt på at han kan ty til vold ved enhver antydning til konflikt, og at man derfor må tenke nøye igjennom hva slags redskap som kan være tilgjengelig i slike situasjoner.” På lengre sikt er det i samme rapport uttalt: ”Uten et målrettet behandlingstilbud vil risiko for vold lengre frem i tid være stor. Med høyere alder vil og tilgjengelighet på lovlige og ulovlige rusmidler øke, og dette vil etter vår mening øke risikoen for voldsutøvelse dramatisk.”

De tiltak som er iverksatt for gutten synes mest nærliggende å være motivert ut fra forhold som hører hjemme under spesialisthelsetjenesten som i alminnelighet er et statlig ansvar. Nemnda finner derfor etter en samlet vurdering at dette også bør være retningsgivende for fordelingen av de omtvistede kostnader.

Avgjørelsen er enstemmig

Slutning:

A kommune er kun økonomisk ansvarlig for den alminnelige egenandelen som følger av forskrift om statlig regionalt barnevernsmyndighets rett til å kreve refusjon fra kommunen for opphold i institusjon.

Ola Rømo

Kim Heger

Rita Aase